

Avfall og gjenvinning

Håndtering av farlig avfall

2023
2004

Veileder

s | ft:

NFFA
Norsk forening for farlig avfall

Innhold

Forord.....	2
Hva er farlig avfall?	4
Ny avfallsforskrift	4
EAL – Den europeiske avfallslisten	4
Speilinn ganger	5
Hva gjør avfall til farlig eller ikke?	7
Farlige egenskaper	8
Prosentgrenseverdier	8
Fremgangsmåte for klassifisering av avfall	8
Hvordan gå frem for å avgjøre om en avfallsfraksjon er farlig avfall eller ikke	18
Farlig avfall ført opp i EAL – men regulert i andre forskrifter	19
P resiseringer og forklaringer gitt i EAL	20
Korriger ing av EAL	22
Prøvetaking	23
Kjemisk analyse	23
Metallanalyser	23
Unntak fra klassifisering som farlig avfall	26
Noen viktige avfallstyper og miljøgifter	28
Avfallstyper	28
Miljøgifter	29
Norske tilpasninger i EAL – forskjellen mellom Norge og Europa	30
Krav om tillatelser til håndtering av farlig avfall	32
Kommunenes ansvar for farlig avfall	33
Deklarasjon av farlig avfall – gebyrforskriften	34
Avfallsprodusentens utfylling av deklarasjonsskjema	34
Samdeklarer ing av farlig avfall	36
Gebyr for deklarer ing	37
Returordninger, returselskaper og godkjente spilloljeoperatører	39
Batterier	39
Spillolje	40
PCB-holdige isolerglassruter	41
Elektronisk og elektrisk avfall (EE-avfall)	41
Eksport/import av avfall.....	42
ADR/RID	43
Ord, uttrykk og forkortelser	44

Forord

Avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall har som formål å sikre at farlig avfall tas hånd om på en forsvarlig måte. Forskriften gir ikke utdypende informasjon om alle sentrale temaer knyttet til håndtering av farlig avfall, og enkelte av bestemmelsene kan være vanskelige å forholde seg til under den daglige håndteringen av farlig avfall. Statens forurensningstilsyn (SFT) og Norsk forening for farlig avfall (NFFA) har derfor i samarbeid laget denne veilederen om håndtering av farlig avfall, i den hensikt å gjøre arbeidet enklere for alle som på en eller annen måte håndterer farlig avfall.

Utgangspunktet er avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall som består av seks deler:

1. Forskriftsteksten
2. Vedlegg 1. Den europeiske avfallslisten
3. Vedlegg 2. Standardiserte krav for kommunale mottak
4. Vedlegg 3. Kriterier som gjør avfall til farlig avfall
5. Del A. Betingelser som gjør avfall til farlig avfall.
6. Del B. Spesifikke grenseverdier for utvalgte stoffer

Veilederen gir utdypende informasjon om de mest sentrale temaene:

- Den europeiske avfallslisten – EAL
- Hvordan avgjøre om en avfallsfraksjon er farlig eller ikke
- Deklarering av farlig avfall
- Prøvetaking og analyser
- Ansvarsforhold

I veilederen finner du verken fullstendige sitater fra forskriften eller komplette vedlegg. Det er derfor nødvendig både for forståelse og bruksverdi, at du har dette tilgjengelig. I tillegg er forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier helt nødvendig for klassifisering av farlig avfall som ikke fremkommer i den europeiske avfallslisten (EAL).

Veilederen er også tilgjengelig elektronisk og kan lastes ned fra hjemmesidene til SFT (www.sft.no) og NFFA (www.nffa.no).

Oslo, mai 2004

Merethe Steen
Merethe Steen
direktør for lokalmiljøavdelingen
i SFT

Roar Hansen
Roar Hansen
Leder i NFFA

Veilederen er oppdatert i henhold til endringene i forbindelse med forenklingen av regelverket om forurensning, produkter og avfall som ble foretatt pr. 1. juli 2004.

Oslo, september 2004

Hva er farlig avfall?

Definisjonen på farlig avfall er:

*"Avfall som ikke hensiktsmessig kan håndteres sammen med annet husholdningsavfall eller næringsavfall fordi det kan medføre alvorlige forurensninger eller fare for skade på mennesker eller dyr."*¹

Ny avfallsforskrift

Avfallsforskriften trådte i kraft 1. juli 2004. Reglene om farlig avfall finnes i kapittel 11.

Avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall er delt inn i fem deler:

1. Forskriftsteksten
2. Vedlegg 1. Den europeiske avfallslisten
3. Vedlegg 2. Standardiserte krav for kommunale mottak
4. Vedlegg 3. Kriterier som gjør avfall til farlig avfall
5. Del A. Betingelser som gjør avfall til farlig avfall.
6. Del B. Spesifikke grenseverdier for utvalgte stoffer

EAL – Den europeiske avfallslisten

Den europeiske avfallslisten (EAL) inneholder en liste over avfall som er felles for EØS-området. EAL er gjengitt i sin helhet i vedlegg 1 i forskriften. I tillegg er noen få norske tilpasninger ført opp, blant annet offshorespesifikt avfall.

EAL er bygget opp slik at avfallstypene er sortert etter prosesser som beskriver hvordan avfallet har oppstått:

- bransjespesifikke produksjonsprosesser – i kapitlene 01-12 og 17-20
- andre kjennetegn – blant annet organisk avfall som ikke er spesifisert andre steder – i kapitlene 13-16

Dette innebærer at avfallet må klassifiseres på en bestemt måte. Avfall som er ført opp i EAL, er kun å betrakte som avfall dersom det samtidig kan defineres som avfall i henhold til forurensningslovens § 27:

"Med avfall forstås kasserte løseobjekter eller stoffer. Som avfall regnes også overflødige løseobjekter og stoffer fra tjenesteyting, produksjon og rensenanlegg m.v. Avløpsvann og avgasser regnes ikke som avfall."

1 Avfallsbegrepene forbruksavfall og produksjonsavfall er fra 1. juli 2004 endret til husholdningsavfall og næringsavfall. Endringen medfører ingen realitetsendring for klassifisering som farlig avfall.

Selv om avløpsvann og avgasser ikke er avfall, reguleres også slike forurensninger av lover og forskrifter.

EAL inneholder både farlige avfallstyper og ikke-farlige avfallstyper. De farlige avfallstypene er angitt med en stjerne i vedlegg 1. Totalt er det ca. 850 avfallstyper listet opp i EAL.

Antallet avfallstyper definert som farlig avfall er for tiden ca. 420. Imidlertid endres dette antallet kontinuerlig. Oppdatert EAL publiseres med ujevne mellomrom.

EAL består av 20 hovedkapitler. Hvert hovedkapittel er delt inn i flere underkapitler.

- Overskriftene for hvert hovedkapittel er angitt med to siffer:
For eksempel: 06 Avfall fra uorganiske kjemiske prosesser
- Underkapitler er angitt med fire siffer:
For eksempel: 06 02 Avfall fra PBDB (produksjon, bearbeiding, distribusjon og bruk) av baser.
- De spesifikke avfallstypene er alltid definert med en seks-sifret kode:
For eksempel: 06 02 04 Natrium- og kaliumhydroksid

MERK: Det er bare den seks-sifrede koden som skal benyttes ved for eksempel deklarasjon av avfallet. De øvrige kombinasjonene av to og fire siffer er bare ment som en orientering for å finne korrekt seks-sifret kode.

Speilinn ganger

I EAL kan en og samme avfallstype være definert som både farlig og ikke-farlig avfall. Denne dobbeltoppføringen betegnes som en speilinn gang i forskriften.

Det er viktig å merke seg at det alltid er den farlige avfallstypen som er ført opp først og merket med stjerne. På linjen under gjen-tas den samme avfallstypen, men nå betegnet som ikke-farlig.

Det finnes omkring 170 avfallstyper som er oppført på denne måten. For å avgjøre om den konkrete avfallsfraksjonen skal klas-sifiseres som farlig avfall eller ikke, må innholdet av farlige stof-fer klarlegges. I mange tilfeller kan kunnskap om hvilken prosess avfallet oppstod fra være tilstrekkelig til å klassifisere avfallet. I andre tilfeller må avfallet analyseres i et laboratorium. Dersom det er usikkerhet om en avfallsfraksjon er farlig avfall eller ikke, og du ikke ønsker å ta kostnadene som følger av en analyse, skal avfallet alltid betraktes som farlig avfall.

Et eksempel på speilinn gang fra EAL:

*11 01 09 *slam og filterkaker som inneholder farlige stoffer*
11 01 10 *annet slam og filterkaker enn det nevnt i 11 01 09*

Dersom du vet at det for eksempel er brukt oljer, syrer eller baser i prosessen, og at det er sannsynlig at slamet/filterkakene er forurenset med dette, skal *11 01 09 brukes.

I andre tilfeller kan det være nok å vite når produktet ble produsert: For eksempel ble det brukt PCB-holdig lim, fuge og kitt i de aller fleste isolerglassruter produsert i Norge mellom 1965 og 1975. I importerte isolerglassruter ble PCB trolig benyttet fram til 1980. Isolerglassruter produsert eller importert i disse periodene skal klassifiseres som farlig avfall.

Dersom det ikke foreligger detaljert informasjon om avfallets opprinnelse, kan det bli nødvendig å foreta kjemiske analyser. En kjemisk analyse må baseres på den lille informasjonen som foreligger om avfallets opprinnelse.

Vi kommer mer detaljert tilbake til dette i kapitlet "Hva gjør avfall til farlig eller ikke?"

Kanskje det hele blir mer forståelig med et mer hverdagslig eksempel og en situasjon som de fleste av oss kanskje har opplevd:

Eksempel

Tenk deg at du har handlet for mye tollfri vare og skal gjennom tollene. Som den lovlige borger du er, går du på rødt og betaler toll for det du har over kvoten.

For avfall gjelder tilsvarende prinsipp:

Du har en avfallstype som er vel dokumentert og oppført med stjerne i EAL. Du må gå på rødt og fortolke - deklare avfallet med riktig kode, transportere og håndtere avfallet i tråd med gjeldende regelverk for farlig avfall.

Dersom du i motsatt fall har dokumentert kunnskap om at avfallet ikke inneholder farlige stoffer, går du på grønt uten å fortolke - avfallet er ikke farlig avfall og skal ikke deklarerer.

Men har du en "koffert" du ikke aner innholdet av, vil du selvsagt verken gå på grønt eller rødt før du har korrekt kunnskap om innholdet. Du må med andre ord undersøke innholdet nøyer før du tar din beslutning! Slik er det også med avfall du ikke har nok kunnskap om. Bedre dokumentasjon om avfallets sammensetning må fremskaffes, og som "produsent" av avfallet er det du som har ansvaret for dette. Dersom dokumentasjon om avfallets sammensetning av ulike årsaker ikke kan fremskaffes, skal avfallet leveres og håndteres som farlig avfall.

Hva gjør avfall til farlig eller ikke?

EAL er på langt nær uttømmende når det gjelder klassifisering av alle typer farlig avfall som oppstår. Listen er i hovedsak prosess- og bransjespesifikk og inneholder derfor først og fremst avfall fra ulike industriprosesser. Det må derfor etableres rutiner og metoder som fanger opp annet avfall med farlige egenskaper som oppstår i andre sammenhenger.

Det er derfor nødvendig å introdusere et av de andre vedleggene til avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall og et annet regelverk som skal anvendes:

1. Kriterier som gjør avfall til farlig avfall – vedlegg 3 til avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall
2. Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier – heretter betegnet som klass-merk forskriften.

Vedlegg 3 skal benyttes for:

1. De avfallstypene i EAL som har en generell henvisning til innhold av farlige stoffer
2. Farlige avfallstyper merket med stjerne som mistenkes å ikke inneholde farlige stoffer, eller kun små mengder farlige stoffer
3. Avfallstyper uten stjerne i EAL, men som mistenkes å inneholde farlige stoffer
4. Alt annet avfall som ikke omfattes av EAL.

Farlige egenskaper

Det er avfallets farlige egenskaper som avgjør om det er farlig eller ikke. De farlige egenskapene er definert i klass-merk forskriften. Prosentgrenseverdiene fastsatt i vedlegg 3 er basert på kriteriene for klassifisering og merking av farlige kjemikalier. Dette innebærer at produkter (stoffer og stoffblandinger) som er merkepliktige i henhold til klass-merk forskriften, generelt blir definert som farlig avfall når disse skal kasseres.

I klass-merk forskriften klassifiseres farlige stoffer på ulike måter:

- et faresymbol (for eksempel et dødninghode på oransje bakgrunn)
- en risiko- og sikkerhetssetning (for eksempel R25 og S1/2)
- et faresymbol sammen med en risiko- og sikkerhetssetning

R-setningene beskriver de farer som er forbundet med stoffet:
Eksempel: *R25 Giftig ved svelging*

S-setningene beskriver de forholdsregler som skal tas for å sikre forsvarlig håndtering og bruk:
Eksempel: *S1/2 Oppbevares innelåst og utilgjengelig for barn*

Merkepliktige produkter skal være påført blant annet faresymbol og risiko- og sikkerhetssetninger på emballasjen. Disse opplysningene skal også framkomme i helse-, miljø- og sikkerhetsdatabladet (HMS-datablad). Opplysningene som framkommer på emballasjen eller i HMS-databladet vil derfor i mange tilfeller kunne gi svar på om produktet er farlig avfall eller ikke når det kasseres.

Prosentgrenseverdier

En avfallsfraksjon er farlig avfall dersom den inneholder stoffer eller stoffblandinger med farlige egenskaper, og som overstiger tilhørende prosentgrenseverdier.

Det er derfor nødvendig å vite hva slags klassifisering de ulike stoffene i avfallsfraksjonen har i henhold til klass-merk forskriften før vedlegg 3 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall benyttes.

Det er R-setning(en) til hvert enkelt stoff eller stoffblanding som avgjør hvilken grenseverdi i vedlegg 3 som skal brukes.

Fremgangsmåte for klassifisering av avfall

Klassifiseringsprosessen kan grovt sett deles inn i tre trinn:

1. Innhent informasjon om hvilke og hvor mye farlige stoffer avfallet inneholder
2. Søk i stofflisten og finn de farlige stoffenes R-setning(er)
3. Sammenlign avfallets innhold av de farlige stoffene med angitt grenseverdi i vedlegg 3 for stoffenes R-setning(er)

Etter å ha innhentet informasjon om innhold av farlige stoffer i avfallet, er neste skritt å slå opp i klass-merk-forskriftens stoffliste. Stofflisten er vedlegg 6 i klass-merk-forskriften.

MERK: Stofflisten finnes også i elektronisk versjon på hjemmesidene til Miljøstatus i Norge: www.miljostatus.no
Slik finner du fram: Velg "kjemikalier" i navigasjonen øverst på siden. Velg "Kjemikalielister" i venstremenyen. Velg deretter "Stofflisten" i venstremenyen. Dermed får du opp søkebildet. Ved å velge "Vis som i forskrift om stoffliste med forklaring" får du som en del av søkeresultatet frem aktuelle R-setninger om hvert enkelt stoff.

acetamid		
Indeks-nr.	616-022-00-4	
CAS-nr.	60-35-5	
EC-nr.	200-473-5	
Klassifisering	Kreft3;R40	
R-setning	40	40 Mulig fare for kreft.
S-setning	(2)-36/37	2 Oppbevares utilgjengelig for barn. 36/37 Bruk egnede verneklær og vernehansker.
Faresymbol	Xn	
		
	HELSESKADELIG	

R-setningene er nøkkelen til vedlegg 3 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.

Dersom stoffet har en R-setning, finner du angitt en grenseverdi i form av en konsentrasjon for dette konkrete stoffet i vedlegg 3.

Xn		
	Kreftfremkallende: Stoffer og stoffblandinger som ved innånding, svelging eller hudkontakt kan forårsake kreft eller føre til økt forekomst av kreft	Konsentrasjon av hvert enkelt stoff høyere eller lik 1 %
HELSESKADELIG	R40 Mulig fare for kreft	

I eksemplet over er et stoff klassifisert med "R40 Mulig fare for kreft". I vedlegg 3, kolonne 2 finner du igjen den samme R-setningen. Grenseverdien finner du i kolonne 3, i dette tilfellet "Konsentrasjonen av hvert enkelt stoff høyere eller lik 1 %". Ved å sammenligne avfallets innhold av det farlige stoffet med grenseverdien i kolonne 3, kan du avgjøre om avfallet er farlig avfall eller ikke.

Framgangsmåten for å klassifisere avfall er ytterligere illustrert med tre eksempler:

Eksempel 1: Avfall som inneholder ett farlig stoff - tjærerester

Vi har en avfallsfraksjon som inneholder tjærerester, det vil si tjære fra brunkull eller steinkull og deres destillasjons- og derivatrester.

Er dette farlig avfall eller ikke?

Slå opp i klass-merk forskriftens stoffliste på tjære, brunkull eller steinkull etc. Du kan alternativt søke i stofflisten på www.miljostatus.no

tjære, steinkull, høytemperatur; steinkulltjære (Står også på Obs-listen) ²	
Indeks-nr.	648-082-00-2
CAS-nr.	65996-89-6
EC-nr.	266-024-0
Klassifisering	Kreft1;R45
R-setning	45 45 Kan forårsake kreft.
S-setning	53-45 45 Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig. 53 Unngå direkte kontakt - innhent spesielle opplysninger før bruk.
Faresymbol	T GIPTIG
Note	H

Det er R45 som er avgjørende for vår videre klassifisering og håndtering av avfallet.

Etter å ha funnet stoffets R-setning slår vi opp i vedlegg 3 for å finne den tilhørende grenseverdien.

² Obs-listen er miljøvernmyndighetenes liste over helse- og miljøfarlige stoffer man skal være spesielt oppmerksomme på. Les mer om Obs-listen på www.sft.no

T

Kreftfremkallende: Stoffer og stoffblandinger som ved innånding, svelging eller hudkontakt kan forårsake kreft eller føre til økt forekomst av kreft

R45 Kan forårsake kreft

R49 Kan forårsake kreft ved innånding

Konsentrasjon av hvert enkelt stoff høyere eller lik 0,1 %

I kolonne 2 ser vi "R45 Kan forårsake kreft", og i kolonne 3 finner vi "Konsentrasjon av hvert enkelt stoff høyere eller lik 0,1 %".

Konklusjon:

Vår avfallsfraksjon er farlig avfall når konsentrasjonen av tjære er høyere eller lik 0,1 %.

Eksempel 2: Avfall som inneholder flere farlige stoffer – plantevernmidler

Vi har et sammensatt avfall som inneholder flere farlige kjemikalier. I dette eksemplet har vi valgt en avfallsfraksjon som inneholder rester av plantevernmidlene malation og lindan. Vi har konkrete analyser som viser at avfallet inneholder 6,55 % malation og 2,45 % lindan.

Er dette farlig avfall eller ikke?

Slå opp i klass-merk forskriftens stoffliste for henholdsvis malation og lindan for å finne stoffenes R-setninger.

malation	
Synonym:	1,2- TM _(etoksykarbonyl)etyl-O,O-dimetylditiofosfat
Indeks-nr.	015-041-00-X
CAS-nr.	121-75-5
EC-nr.	204-497-7
Klassifisering	Xn; R22
R-setning	22 22 Farlig ved svelging.
S-setning	(2)-24 2 Oppbevares utilgjengelig for barn. 24 Unngå hudkontakt.
Faresymbol	Xn HELSESKADELIG

For malation er det R22 som er retningsgivende.

lindan	
Synonym:	...-1,2,3,4,5,6-heksaklorcykloheksan
Indeks-nr.	602-043-00-6
CAS-nr.	58-89-9
EC-nr.	200-401-2
Klassifisering	T;R23/24/25 Xi;R36/38 N;R50-53
R-setning	23/24/25-36/38-50/53
23/24/25	Giftig ved innånding, hudkontakt og svelging.
36/38	Irriterer øynene og huden.
50/53	Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
S-setning	(1/2)-13-45-60-61
1/2	Oppbevares innelåst og utilgjengelig for barn.
13	Må ikke oppbevares sammen med næringsmidler, drikkevarer eller dyrefôr.
45	Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig.
60	Dette kjemikaliyet og dets emballasje skal behandles som spesialavfall.
61	Unngå utslipp til miljøet. Se produktdatablad for ytterligere informasjon.
Faresymbol	T;N
	

Vi gjør det tilsvarende for lindan, men her finner vi tre R-setninger: R23/24/25 - R36/38 - R50/53.

R-setningene for lindan består av tre kombinasjonssetninger, som hver gir oss forskjellige grenseverdier.
MERK: Vi skal alltid forholde oss til den strengeste grenseverdien.

Etter å ha funnet stoffenes R-setninger slår vi opp i vedlegg 3 for å finne de tilhørende grenseverdiene.

Vedlegg 3 for malation:

I kolonne 2 finner vi R22 "Farlig ved svelging"

Xn	Helseskadelig: Stoffe og stoffblandinger som kan medføre begrenset helsefare ved innånding, svelging eller hudkontakt	Totalkonsentrasjon høyere eller lik 25 %
R20	Farlig ved innånding	
R21	Farlig ved hudkontakt	
R22	Farlig ved svelging	
R68/20/21/22	Farlig: mulig fare for varig helseskade ved innånding, hudkontakt og svelging	
R48/20/21/22	Farlig: alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning ved innånding, hudkontakt og svelging	
R65	Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging	

Kolonne 3 angir "Totalkonsentrasjon høyere eller lik 25 %"

Vedlegg 3 for lindan

I stofflisten har vi funnet at lindan har tre kombinasjonssetninger. Den første kombinasjonssetningen R23/24/25 finner du ikke i vedlegg 3.

T GIFTFIG	Giftig: Stoffer og stoffblandinger som ved innånding, svelging eller hudkontakt kan medføre alvorlig, akutt eller kronisk helsefare eller til og med døden	Totalkonsentrasjon høyere eller lik 3 %
	R23 Giftig ved innånding R24 Giftig ved hudkontakt R25 Giftig ved svelging R39/23/24/25 Giftig: fare for alvorlig varig helseskade ved innånding, hudkontakt og svelging R48/23/24/25 Giftig: alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning ved innånding, hudkontakt og svelging	

Du må derfor bruke den av de enkelte R-setningene i kombinasjonssetningen som har strengest grenseverdi. I dette tilfellet har alle R-setningene samme grenseverdi, nemlig 3 %.

Heller ikke kombinasjonssetningen R36/38 finnes i vedlegg 3

Xi IRRITERENDE	Irriterende: Ikke-etsende stoffer og stoffblandinger som kan forårsake betennelse ved direkte, langvarig eller gjentatt kontakt med huden eller slimhinnene	Totalkonsentrasjon høyere eller lik 20%
	R36 Irriterer øynene R37 Irriterer luftveiene R38 Irriterer huden	

For denne kombinasjonen er grenseverdien 20 %.

I motsetning til eksemplene over, finner vi kombinasjonssetningen R50/53 i vedlegg 3

N IRRITERENDE	Miljøskadelig: Stoffer og stoffblandinger som innebærer eller kan innebære umiddelbar, langsiktig og/eller forsinket fare for miljøet	Konsentrasjon av hvert enkelt stoff høyere eller lik 0,25 %
	R50/53 Meget giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet	

Grenseverdien er fastsatt til 0,25 %.

Konklusjon

Innholdet av malation (6,55 %) overstiger ikke den oppgitte grenseverdien på 25 %. Innholdet av lindan (2,45 %) medfører at den strengeste grenseverdien på 0,25 % overskrides. I og med at det alltid er den strengeste grenseverdien som skal legges til grunn, er denne avfallsfraksjonen farlig avfall.

Eksempel 3: Stoffer som har ulike R-setninger i stofflisten avhengig av konsentrasjon - maursyre

Vi har nå en avfallsfraksjon som inneholder 15 % maursyre.
Er dette farlig avfall eller ikke?

Vi slår på nytt opp i klass-merk forskriftens stoffliste, og finner ut at maursyre har flere R-setninger. Tre av disse er knyttet til ulike konsentrasjoner av maursyre:

Konsentrasjon større enn 90 % gir R-setningen R35
Konsentrasjon mellom 10 og 90 % gir R-setning R34
Konsentrasjon mellom 2 og 10 % gir R-setning R36/38

Hvilken R setning skal vi bruke for å klassifisere avfallet?

Det er alltid R-setningen som ikke er knyttet til en konsentrasjon som skal benyttes, i dette tilfellet R35.

maursyre ... %													
Indeks-nr.	607-001-00-0												
CAS-nr.	64-18-6												
EC-nr.	200-579-1												
Klassifisering	C;R35												
R-setning	35 35 Sterkt etsende												
S-setning	(1/2)-23-26-45 1/2 Oppbevares innelåst og utilgjengelig for barn. 23 Unngå innånding av gass/røyk/damp/sprøytetåke. (Den eller de aktuelle betegnelser angis av produsent eller importør.) 26 Får man stoffet i øynene; skyll straks grundig med store mengder vann og kontakt lege. 45 Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig.												
	<table><tr><td>Kons 1</td><td>C > 90%</td></tr><tr><td>Merk 1</td><td>C;R35</td></tr><tr><td>Kons 2</td><td>10% < C < 90%</td></tr><tr><td>Merk 2</td><td>C;R34</td></tr><tr><td>Kons 3</td><td>2% < C < 10%</td></tr><tr><td>Merk 3</td><td>Xi;R36/38</td></tr></table>	Kons 1	C > 90%	Merk 1	C;R35	Kons 2	10% < C < 90%	Merk 2	C;R34	Kons 3	2% < C < 10%	Merk 3	Xi;R36/38
Kons 1	C > 90%												
Merk 1	C;R35												
Kons 2	10% < C < 90%												
Merk 2	C;R34												
Kons 3	2% < C < 10%												
Merk 3	Xi;R36/38												
	Faresymbol C												
													
	ETSENDE												

For maursyre er det dermed R35 som er korrekt.

I vedlegg 3, kolonne 2 finner vi R35 "Sterkt etsende"

C ETSENDE	Etsende: Stoffer og stoffblandinger som kan ødelegge levende vev ved kontakt med dette R35 Sterkt etsende	Totalkonsentrasjon høyere eller lik 1 %
---	--	---

I kolonne 3 fastsettes: "Totalkonsentrasjon høyere eller lik 1 %"

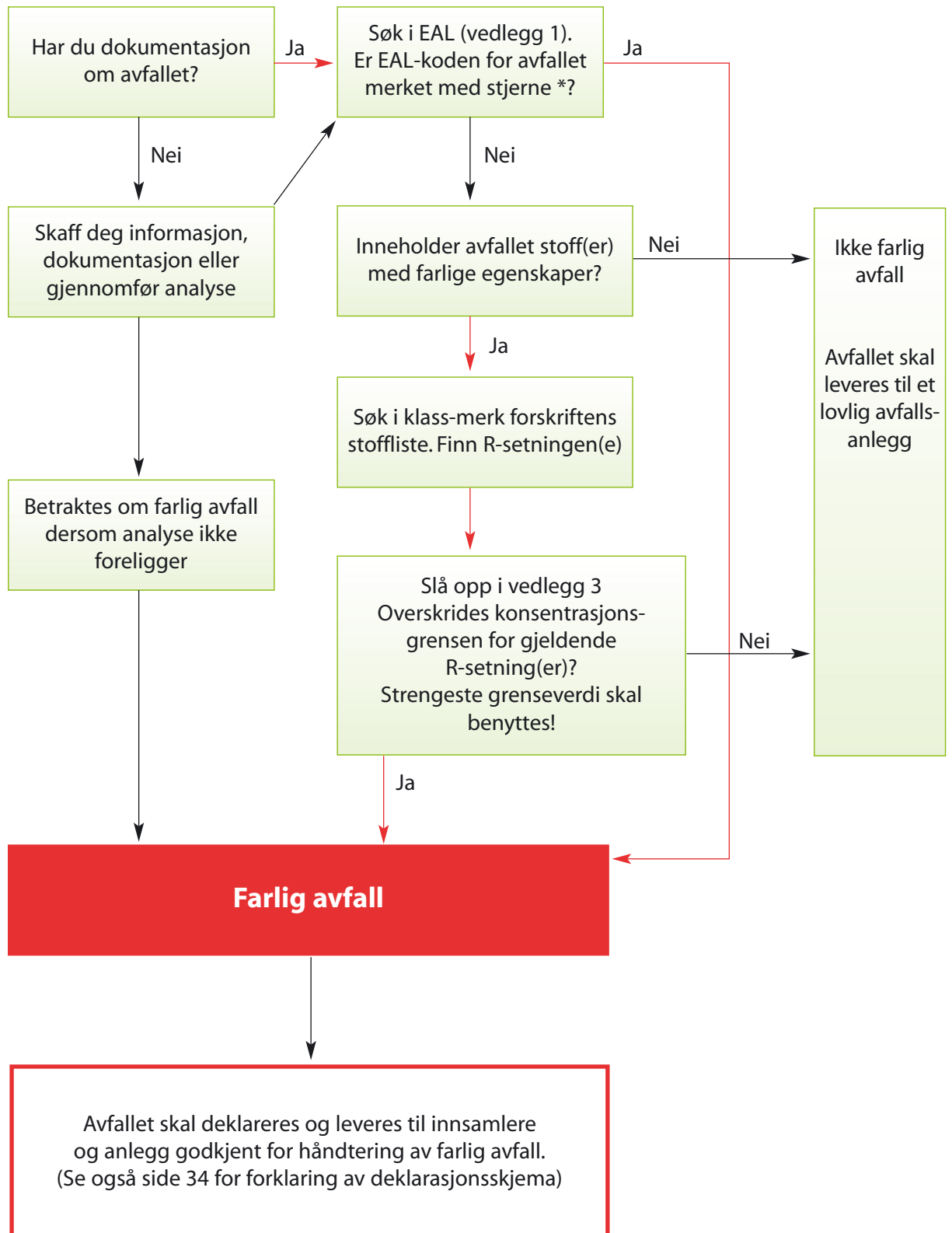
I henhold til vedlegg 3 er avfall som inneholder maursyre farlig avfall dersom innholdet av maursyre er høyere eller lik 1 %.

Konklusjon

Denne avfallsfraksjonen er farlig avfall fordi konsentrasjonen av maursyre overstiger 1 %.

Hvordan gå frem for å avgjøre om en avfallsfraksjon er farlig avfall eller ikke

START

Farlig avfall ført opp i EAL – men regulert i andre forskrifter

Det finnes mange avfallstyper som står oppført som farlig avfall i EAL, men som i tillegg er regulert i andre forskrifter. For å unngå dobbeltregulering er disse avfallstypene unntatt fra enkelte av bestemmelsene i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.

I EAL er samtlige av disse avfallstypene merket med en egen fotnote. I tabellen nedenfor har vi tatt med EAL-kode, avfallstype, samt nummeret på og forklaringen fra fotnoten.

Oversikt over typer av farlig avfall som delvis er regulert i andre forskrifter

EAL	Avfallstype	Fotnotenr. og forklaring
*14 06 01	klorfluorkarboner, HKFK, HFK	(2) KFK og HKFK reguleres også i forskrift av 1. juni 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter.
*16 01 04	kasserte kjøretøyer	(3) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 4 om kasserte kjøretøy (KK-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall. Etter KK-forskriften trenger ikke godkjente biloppstillingsplasser særskilt tillatelse etter avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall for håndtering av bilvrak. Ved viderelevering av enkeltkomponenter som farlig avfall, gjelder avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall fullt ut.
*16 02 09	transformatorer og kondensatorer som inneholder PCB	(4) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 1 om kasserte elektriske og elektroniske produkter (EE-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.
*16 02 10	annet kassert utstyr som inneholder eller er forurenset av PCB enn det nevnt i 16 02 09	4) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 1 om kasserte elektriske og elektroniske produkter (EE-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.
*16 02 11	kassert utstyr som inneholder klorfluorkarboner(5), HKFK(6), HFK(4)	(4) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 1 om kasserte elektriske og elektroniske produkter (EE-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall. (5) For kassert utstyr som inneholder klorfluorkarboner gjelder avfallsforskriften kap. 2 om håndtering av kasserte KFK-haldige kuldemøbel i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall. (6) Utstyr som inneholder KFK og HKFK reguleres også i forskrift av 1. juni 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter.

*16 02 12	kassert utstyr som inneholder fri asbest	(4) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 1 om kasserte elektriske og elektroniske produkter (EE-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.
*16 02 13	annet kassert utstyr som inneholder farlige komponenter enn det nevnt i 16 02 09 – 16 02 12	(4) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 1 om kasserte elektriske og elektroniske produkter (EE-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.
*20 01 23	kassert utstyr som inneholder klorfluorkarboner	(11) For kassert utstyr som inneholder klorfluorkarboner gjelder avfallsforskriften kap. 2 om håndtering av kasserte KFK-haldige kuldemøbel i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.
*20 01 35	annet kassert elektrisk og elektronisk utstyr enn det nevnt i 20 01 21 og 20 01 23 som inneholder farlige komponenter	(12) For denne avfallstypen gjelder avfallsforskriften kap. 1 om kasserte elektriske og elektroniske produkter (EE-forskriften) i stedet for §§ 11-6, 11-7, 11-9, 11-10, 11-11 og 11-12 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall.

Presiseringer og forklaringer gitt i EAL

I EAL er det også gitt enkelte andre presiseringer og forklaringer. Dette gjelder ikke kun for enkelte avfallstyper, men også for noen underkapitler. Presiseringene er gitt i form av fotnoter. Nedenfor har vi samlet samtlige presiseringer og forklaringer fordi disse kan være vanskelig å finne når du søker i EAL.

Fotnote 7, presisering av EAL –kode 16 08 03 Brukte katalysatorer som inneholder overgangsmetaller(7) eller overgangsmetallforbindelser som ikke er spesifisert andre steder.

Fotnotetekst:

For denne avfallstypen menes med overgangsmetaller følgende: scandium, vanadium, mangan, kobolt, kobber, yttrium, niob, hafnium, wolfram, titan, krom, jern, nikkel, sink, zirkonium, molybden og tantal. Disse metallene eller deres forbindelser er farlige dersom de er klassifisert som farlige stoffer. Klassifikasjonen av farlige stoffer skal avgjøre hvilke av disse overgangsmetallene og hvilke overgangsmetallforbindelser som er farlige.

Denne fotnoten fortjener en utdypende forklaring:

I mange katalysatorer benyttes såkalte overgangsmetaller, og disse er ramset opp i denne fotnoten. EAL-kode 16 08 03 er speilinngangen til EAL-kode *16 08 02 "brukte katalysatorer som inneholder farlige overgangsmetaller eller overgangsmetallforbindelser". Dette innebærer at det er klassifiseringen av overgangsmetallene i stofflisten som vil være avgjørende om en kassert katalysator er farlig avfall eller ikke. Eksempelvis er verken scandium, niob eller tantal, eller forbindelser av disse metallene, klassifisert som farlig i stofflisten. Katalysatorer som inneholder disse overgangsmetallene er derfor ikke farlig avfall, og riktig EAL-kode er 16 08 03. Dersom katalysatoren inneholder for

eksempel seksverdig krom, nikkel eller divanadiumpentoksid, som alle er klassifisert med ulike R-setninger i stofflisten, skal katalysatoren håndteres som farlig avfall, og riktig EAL-kode er *16 08 02. Se avsnittet om metallanalyser for nærmere beskrivelse av metaller og metallforbindelser. Se også avsnittet om korrigeringer av EAL.

Fotnote 8, presisering av hva som menes med stabilisert/herdet avfall i underkapittel 1903.

Fotnotetekst:

Ved stabiliseringsprosessen endres farlighetsgraden til avfallets bestanddeler, slik at farlig avfall omdannes til ufarlig avfall. Gjennom herdingsprosessen endres bare avfallets fysiske tilstand (for eksempel fra flytende til fast) ved hjelp av tilsetningsstoffer, uten at avfallets kjemiske egenskaper endres.

*Fotnote 9, presisering av hva som menes med delvis stabilisert avfall under EAL-kode *19 03 04 avfall oppført som farlig, delvis stabilisert.*

Fotnotetekst:

En type avfall anses som delvis stabilisert dersom farlige bestanddeler som etter stabiliseringsprosessen ikke er blitt fullstendig omdannet til ikke-farlige, kan bli sluppet ut i miljøet på kort, mellomlang og lang sikt.

Fotnote 10, presisering av hva som er omfattet av begrepet sigevann fra fyllplasser i underkapittel 1907.

Fotnotetekst:

Dette gjelder kun sigevann som omfattes av avfallsdefinisjonen, jf. forurensningsloven § 27.

§ 27 i forurensningsloven slår fast at: "Med avfall forstås kasserte løseobjekter eller stoffer. Som avfall regnes også overflødige løseobjekter og stoffer fra tjenesteyting, produksjon og renseanlegg m.v. Avløpsvann og avgasser regnes ikke som avfall."

Avfallsbegrepet dekker også avfall i form av partikler eller i væskeform, for eksempel malingsavfall og oljeavfall. Avløpsvann og avgasser faller utenfor definisjonen, mens restprodukter som følge av en renseprosess, som slam og støv regnes som avfall. Sigevann anses som avfall i det øyeblikk sigevannet samles opp og som avløpsvann fra renseprosess dersom det renses og slippes ut (tilsvarende en industribedrift som renser sitt produksjonsvann før det slippes ut).

Korrigering av EAL

Vær oppmerksom på at det forekommer enkelte feil i EAL. I versjoner publisert etter 1. november 2003 er følgende to feil rettet opp:

"*09 01 01 vannbaserte framkallingsvæsker med aktivator". Etter innspill fra fotobransjen er det konstatert at denne ordlyden er i uoverensstemmelse med de offisielle danske og engelske versjonene av EAL. Riktig ordlyd skal være:

****09 01 01 vannbaserte fremkallingsvæsker og aktivatorvæsker***

"19 02 09 fast brennbart avfall som inneholder farlige stoffer". Denne skal selvfølgelig være stjernemerket som farlig avfall, altså:

****19 02 09 fast brennbart avfall som inneholder farlige stoffer***

Kontroller derfor ovennevnte oppføringer mot mulige feil i din utgave av EAL.

Noen feil er nylig blitt oppdaget og er følgelig ennå ikke rettet opp i siste versjon av EAL. Feilene vil bli forløpende korrigert. Dette gjelder følgende EAL-koder:

"*13 02 05 mineralbaserte ikke-klorerte motoroljer, giroljer og motoroljer, giroljer og smøreoljer". Denne teksten skal lyde som følger:

****13 02 05 mineralbaserte ikke-klorerte motoroljer, giroljer og smøreoljer***

"16 08 03 Brukte katalysatorer som inneholder overgangsmetaller(7) eller overgangsmetallforbindelser som ikke er spesifisert andre steder." Fotnote 7 skal ikke være plassert i denne EAL-koden. Riktig plassering av denne fotnoten skal være i speil-inngangen *16 08 02, som dermed skal se slik ut:

****16 08 02 brukte katalysatorer som inneholder farlige overgangsmetaller(7) eller overgangsmetallforbindelser***

Denne feilen er kun av formell karakter og har ingen betydning for hvordan du avgjør om katalysatoren er farlig avfall eller ikke. Dette er forklart utdypende i kapittelet "Presiseringer og forklaringer gitt i EAL".

"19 08 09 blandinger av fett og olje fra olje/vann-separering som inneholder bare matolje og matfett". Denne EAL-koden skal være stjernemerket som farlig avfall:

****19 08 09 blandinger av fett og olje fra olje/vann-separering som inneholder matolje og matfett***

Prøvetaking

Dersom det ikke er mulig å finne sammensetningen av avfallet på bakgrunn av aktiviteten eller prosessen som har skapt avfallet, bør det utføres en kjemisk analyse.

Når en kjemisk analyse skal gjennomføres er det viktig å være oppmerksom på at svaret på avfallets sammensetning reflekterer det du spør om.

Er du usikker eller mangler den rette kjemifaglige kompetansen i bedriften, anbefaler vi at både prøvetaking og analyser overlates til et akkreditert laboratorium. Orienteringen nedenfor peker på hva det er viktig å være oppmerksom på under prøvetakingen og den påfølgende analysen, men gir ikke en fyllestgjørende innføring i temaet.

Vær klar over at avfallet alltid skal betraktes som farlig avfall dersom det er usikkerhet om avfallets innhold av farlige stoffer, og du ikke har dokumentasjon i form av kunnskap om avfallets opprinnelse, analyserapport eller lignende.

Kjemisk analyse

Ved en kjemisk analyse av avfallet blir det utført en kartlegging av et visst antall kjemiske stoffer, men ikke alle stoffer. Før analysen starter, er det derfor viktig å ha vurdert hvilke stoffer som kan finnes i avfallet, avhengig av hvilke prosesser avfallet stammer fra. Den kjemiske analysen skal baseres på bakgrunnsinformasjon om avfallets opprinnelse.

Et brukbart resultat krever representative prøver. Prøvetakingen er avhengig av avfallets form (gass, væske, fast stoff) og om avfallet er homogent eller heterogent. Vi anbefaler at det etableres kontakt med akkreditert laboratorium for fastsetting av retningslinjer før prøvetakingen starter.

Metallanalyser

Tungmetaller som bly, kvikksølv, kadmium og krom kan inngå i mange ulike avfallstyper. Disse metallene kan foreligge på ulike "former" i avfallet, det vil si metallet kan inngå i flere ulike forbindelser.

Ved metallanalyser er det viktig å være oppmerksom på at analyserapporten som oftest kun vil oppgi innhold av metallet, og ikke hvilken metallforbindelse som avfallet inneholder. Ulike forbindelser, der ett og samme metall inngår, har ulike grenseverdier for når avfallet blir farlig avfall.

Eksempel

Vårt utgangspunkt er (som alltid) vedlegg 1, og denne gangen har vi valgt å bruke avfall av blåsesand som eksempel. Dette er en avfallsfraksjon som kan inneholde mye tungmetaller. I tillegg er den ført opp med en speilinnang i EAL:

*12 01 16 avfall fra sandblåsing som inneholder farlige stoffer
12 01 17 annet avfall fra sandblåsing enn det nevnt i 12 01 16

Vi bruker kadmium for å illustrere dette problemet:
I analyserapporten fra analysefirmaet står det kun navnet på tungmetallet og eventuelt symbolet, for eksempel "Kadmium – Cd = 2000 mg/kg".

Blåsesanden inneholder altså 2000 mg/kg = 0,2 % kadmium. Vi vet fortsatt ikke hvilken form kadmium foreligger på. Er blåsesanden farlig avfall?

Ved søk i klass-merk forskriftens stoffliste finner vi kadmium i mange ulike forbindelser, og som hver har ulik klassifisering. Det er ikke praktisk mulig her å vise hvert enkelt treff, men et sammendrag i form av en tabell gir:

Stoffnavn	Faresymbol	R-setning(er)	Grenseverdi fra vedlegg 3
Kadmiumcyanid	T+;N 	R-26/27/28, 32, 33, 68, 50/53	0,1 %
Kadmiumdiformiat	T;N 	R-23/25, 33, 68, 50/53	0,25 %
Kadmiumfluorid	T+;N 	R-45, 46, 60, 61, 25, 26, 48/23/25, 50/53	0,01 %
Kadmiumjodid	T;N 	R-23/25, 33, 68, 50/53	0,25 %
Kadmiumklorid	T+;N 	R- 45, 46, 60, 61, 25, 26, 48/23/25, 50/53	0,01 %

Stoffnavn	Faresymbol	R-setning(er)	Grenseverdi fra vedlegg 3
Kadmiumoksid	T GIFTIG	R-49, 22, 48/23/25	0,1 %
Kadmiumsulfat	T;N GIFTIG MILJOSKADELIG	R-49, 22, 48/23/25, 50/53	0,1 %
Kadmiumsulfid	T GIFTIG	R-45, 22, 48/23/25, 53	0,1 %
Kadmiumforbindelser unntatt kadmiumsulfoselenid (xCdS.yCdSe), blandinger av kadmiumsulfid og sinksulfid (xCdS.yZnS), blandinger av kadmiumsulfid og kvikksølvulfid (xCdS.yHgS) og kadmiumforbindelser som er nevnt andre steder i listen	Xn;N HELSESKADELIG MILJOSKADELIG	R-20/21/22-50/53	0,25 %

Grenseverdiene for de forskjellige kadmiumforbindelsene er ikke veldig avvikende, men i vårt tilfelle, der innholdet er oppgitt å være 0,2 prosent kadmium, er det helt avgjørende å vite hvilken kadmiumforbindelse blåsesanden inneholder.

I analyserapporten vår er det imidlertid ikke oppgitt hvilken kadmiumforbindelse blåsesanden inneholder. I slike tilfeller skal vi bruke grenseverdien oppgitt for "kadmiumforbindelser, unntatt kadmiumsulfoselenid (xCdS.yCdSe), blandinger av kadmiumsulfid og sinksulfid (xCdS.yZnS), blandinger av kadmiumsulfid og kvikksølvulfid (xCdS.yHgS) og kadmiumforbindelser som er nevnt andre steder i listen", se siste rad i tabellen. Vær oppmerksom på at ved søk i stofflisten kommer denne konkrete kadmiumforbindelsen opp som det fjerde alternativet. Vi har valgt å plassere den nederst i tabellen.

Konklusjon:

Denne "sekkepostforbindelsen" har en grenseverdi på 0,25 prosent, og vår blåsesand er dermed ikke farlig avfall.

Også flere andre tungmetaller som bly, arsen, seksverdig krom og kvikksølv har en slik "sekkepostforbindelse" som skal brukes når vi ikke vet hvilken spesifikk tungmetallforbindelse som avfallet inneholder.

Dersom analyserapporten hadde oppgitt hvilken kadmiumforbindelse blåsesanden inneholder, hadde saken vært enkel. Da kunne vi sammenlignet 0,2 prosent fra analyserapporten med forbindelsens grenseverdi i vedlegg 3. Oppgir analyserapporten for eksempel "kadmiumoksid" ser vi at blåsesanden er farlig avfall, fordi grenseverdien for denne forbindelsen er 0,1 prosent.

Det er kunnskapen om hvilken spesifikk tungmetallforbindelse avfallet inneholder, som vil avgjøre om avfallet er farlig eller ikke.

I de tilfeller der metallet ikke har en slik "sekkepostforbindelse", for eksempel kobber, og vi ikke vet den spesifikke forbindelsen, må vi vurdere/sannsynliggjøre hvilken av metallforbindelsene som ikke kan forekomme i avfallet. Etter denne eliminasjonen bruker vi den strengeste grenseverdien for de forbindelsene vi står igjen med.

MERK: Både kadmiumfluorid og kadmiumklorid er oppgitt med en spesifikk grenseverdi i vedlegg 3, del B: "Konsentrasjon av hvert enkelt stoff høyere eller lik 0,01 %". Dersom en av disse to forbindelsene er påvist, gjelder 0,01 prosent som grenseverdi.

Unntak fra klassifisering som farlig avfall

Forskriftens § 4 slår fast at avfall som står oppført i EAL som farlig avfall (merket med stjerne), kan unntas fra forskriftens bestemmelser – det vil si klassifiseres som ikke-farlig avfall – dersom innholdet av farlige stoffer ikke overskrider grenseverdiene gitt i forskriftens vedlegg 3.

Dersom avfallsprodusenten ønsker et slikt unntak skal det sendes en skriftlig melding om dette til SFT (meldeplikt).

Meldeplikt

Bestemmelsen om meldeplikt gjelder kun for de farlige avfallstypene som ikke har en speilinnang.

Eksempel:

*11 05 03 *fast avfall fra behandling av avgasser*

Denne avfallstypen har kun én oppføring og er angitt som farlig.

Men, dersom analyser viser at avfallstypen:

1. ikke inneholder farlige stoffer
eller
2. innholdet av farlig(e) stoff(er) er lavere enn grenseverdien(e) i vedlegg 3
og
3. avfallsprodusenten ønsker å levere avfallet klassifisert som ikke-farlig

- skal det sendes en egen melding til SFT om dette.

Meldingen sendes som et vanlig brev eller telefaks til SFT og bør som minimum inneholde opplysninger om:

- navn på avfallsprodusent
- avfallstype (EAL-kode)
- avfallsmengde
- hvordan avfallet er disponert

Kopi av analysebevis og/eller annen type relevant dokumentasjon bør vedlegges meldingen. Oppfyllelse av meldeplikten innebærer ikke at unntaket er godkjent av SFT.

Ikke meldeplikt

For avfallstyper som er oppført med og uten stjerne, det vil si har speilinngang, krever ikke SFT melding hver gang det er foretatt en vurdering av avfallets innhold av farlige stoffer. Dette gjelder uansett om det er gjennomført en ny analyse eller en vurdering av avfallets opprinnelse.

Eksempel:

*11 01 09 *slam og filterkaker som inneholder farlige stoffer*
11 01 10 *annet slam og filterkaker enn det nevnt i 11 01 09*

Dersom avfallet tilhører 11 01 10, dvs. ikke er farlig avfall, krever ikke SFT en særskilt melding om dette.

Selv om SFT ikke krever melding i slike tilfeller, er det uansett svært viktig at avfallsprodusenten har dokumentasjon på at dette ikke er farlig avfall. Det gjelder enten konklusjonen er basert på kjemiske analyser eller en vurdering av prosessen det stammer fra. Dokumentasjonen skal alltid kunne fremlegges avfallsmottaket eller avfallsdeponiet ved levering av avfallet og ved kontroll fra SFT eller Fylkesmannen.

Noen viktige avfallstyper og miljøgifter

Nedenfor har vi listet opp noen nye og viktige avfallstyper, samt et par utvalgte miljøgifter som kan finnes i flere ulike avfallstyper. Noen av de opplistede avfallstypene er klassifisert som farlig, andre er farlig dersom avfallet inneholder farlige stoffer. Dette er kun noen eksempler og listen er ikke uttømmende.

Avfallstyper

- **Trykkimpregnert trevirke**
Både CCA-impregnert trevirke og eldre kreosotimpregnert trevirke (for eksempel telefonstolper og jernbanesviller) skal håndteres som farlig avfall. Flere EAL-koder i avfallslisten dekker denne avfallstypen, avhengig av hvor trevirket kommer fra. Kobberimpregnert trevirke og trevirke som inneholder metallfrie impregneringsmidler, er ikke farlig avfall.
- **Brukt blåsesand.**
I EAL er denne avfallstypen nå omtalt som "avfall fra sandblåsing som inneholder farlige stoffer" (EAL-kode *12 01 16). Det finnes også en speilinnang "annet avfall fra sandblåsing enn det nevnt i 12 01 16" (EAL-kode 12 01 17).
Dette medfører at avfallsbesitter må dokumentere at avfall fra sandblåsing ikke inneholder farlige stoffer. Kan ikke dette dokumenteres, skal avfall fra sandblåsing klassifiseres som farlig avfall.
- **Shredderfluff**
Dette er den lette fraksjonen av avfall som oppstår fra fragmentering av kasserte kjøretøy samt elektrisk og elektronisk avfall. I likhet med brukt blåsesand har denne avfallstypen en speilinnang, og klassifisering som farlig avfall avhenger derfor av fluffens innhold av farlige stoffer.
Fragmenteringsverkene i Norge genererer årlig store mengder av slik shredderfluff. Analyser gjennomført av denne bransjen tyder på at shredderfluffen som genereres i Norge ikke er farlig avfall, og følgelig kan håndteres som ordinært avfall.
- **Bunnaske og slagg fra avfallsforbrenning**
I likhet med shredderfluff genereres det årlig store mengder

av denne avfallstypen i Norge. Også denne avfallstypen er ført opp med en ikke-farlig speilinnang, og det vil følgelig være innholdet av farlige stoffer som avgjør om avfallet må klassifiseres som farlig avfall.

- **Eternittplater**

Fra 2003 er eternittplater klassifisert som farlig avfall.

Eternittplater benyttes som betegnelse på bygningsplater som inneholder asbest. Disse kan være brukt til takstein, veggkledning, himlingsplater og lignende i bygninger. Eternittplatene faller inn under EAL-kode *17 06 01 – asbestholdige isolasjonsmaterialer.

Asbestholdig avfall er først og fremst et problem i forhold til arbeidsmiljø og helse. Arbeidstilsynet har forskrifter som regulerer håndteringen av asbest. Se www.arbeidstilsynet.no/info/tema/asbest.html

Miljøgifter

- **PCB-holdig avfall**

Polyklorerte bifenyl, PCB, har vært benyttet i en rekke ulike produkter. PCB forekommer særlig i ulike bygningsprodukter som eldre isolerglassruter og fugemasser, samt i isolasjons- og kjølemiddel i elektrisk utstyr, kondensatorer i kjøleskap, lysrørrarmaturer og elektriske apparater, maling, gulvbelegg, betong og murpuss samt ulike kabler - spesielt høytspent. Les mer på www.pcb.no.

Bruk av PCB i nye produkter ble forbudt i 1980. Det er etablert egne innsamlingsordninger for PCB-holdig avfall.

- **Bromerte flammehemmere (BFH)**

Fem bromerte forbindelser står oppført i del B i vedlegg 3. Avfall som inneholder én eller flere av disse stoffene i en konsentrasjon som overstiger 0,25 % skal håndteres som farlig avfall fra 1.1.2004.

Bromerte flammehemmere brukes i flere ulike produkttyper for å gjøre produktene mindre brannfarlige. I tillegg til elektriske og elektroniske produkter (EE-produkter), brukes bromerte flammehemmere i isolasjonsmaterialer og tekstiler, plast og elektronikk i transportmidler. Mange bromerte flammehemmere har alvorlige helse- og miljøskadelige egenskaper.

Stoffet tetrabrombisfenol A (TBBPA) står for halvparten av det totale forbruket av bromerte flammehemmere i Norge. Det brukes hovedsakelig i kretskort i EE-produkter.

Det brukes også relativt store mengder av stoffene heksabromcyclododekan (HBCD) og deka-bromdifenyleter (deka-BDE). Disse flammehemmerne brukes hovedsakelig i isolasjonsmaterialer.

Norske tilpasninger i EAL – forskjellen mellom Norge og Europa

Den europeiske avfallslisten (EAL) er felles for hele EU- og EØS-området. Den norske listen er imidlertid justert noe og tilpasset vårt øvrige regelverk.

Underkapittel 16 50 om offshoreavfall er tatt med i den norske EAL etter offshoreindustriens eget ønske og har norske tilføyeser. I den norske EAL er det også fjernet noen avfallstyper.

Årsakene er flere:

- Enten reguleres avfallstypen helt av andre myndighetsorganer enn SFT, eller
- Et eget regelverk er under utarbeiding.

Følgende avfallstyper er fjernet fra den norske listen:

- **Radioaktivt avfall**

Det er Statens strålevern som har forvaltnings- og tilsynsansvar for all bruk av strålekilder i medisin, industri og forskning, samt de to forskningsreaktorene vi har i Norge.

Statens strålevern
Postboks 55
1332 Østerås
Telefon: 67 16 25 00
E-post: nrpa@nrpa.no
www.nrpa.no

- **Smittefarlig avfall**

Det er forbudt å deponere smittefarlig avfall. Et nytt regelverk for smittefarlig avfall er under utarbeidelse.

Ta kontakt med Sosial- og helsedirektoratet, Mattilsynet eller SFT for nærmere informasjon.

Sosial- og helsedirektoratet
Postboks 8054 Dep, 0032 Oslo
Telefon: 24 16 30 00
E-post: postmottak@shdir.no
www.shdir.no

Mattilsynet (+navn på kontor i tilsynet)
Felles postmottak
Postboks 383
2381 Brummundal
Telefon hovedkontor: 23 21 68 00
E-post: postmottak@mattilsynet.no
www.mattilsynet.no

Statens forurensningstilsyn, SFT
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Telefon: 22 57 34 00
E-post: postmottak@sft.no
www.sft.no

EKSPLOSIV

- **Eksplisjonsfarlig avfall**

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har forvaltnings- og tilsynsansvar for blant annet eksplosjons- og brannfarlige produkter. Dette regelverket ivaretar også ansvarlig håndtering av avfallet.

Ny lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoffer og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) ble vedtatt i 2002, og trådte i kraft 1. juli 2003.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
Postboks 2014
3103 Tønsberg
Telefon: 33 41 25 00
E-post: postmottak@dsb.no
www.dsb.no

Krav om tillatelser til håndtering av farlig avfall

Alle som ervervsmessig håndterer farlig avfall skal ha tillatelse fra forurensningsmyndigheten. I begrepet "håndtering" inngår følgende aktiviteter:

- innsamling
- mottak
- lagring
- tankrensing
- behandling

Det er den som driver virksomheten som er ansvarlig for at dette gjøres lovlig med de tillatelser som kreves for aktiviteten.

SFT behandler søknader om tillatelse til innsamling og behandling, mens Fylkesmannen behandler søknader om mottak, lagring og tankrensing. Vær oppmerksom på at søknad om tillatelse bør sendes til forurensningsmyndigheten i god tid før aktiviteten er tenkt oppstartet. Dette fordi selve behandlingsprosessen av søknaden kan ta flere måneder.

På www.sft.no/skjema/ finnes skjemaer for søknad om:

- tillatelse til innsamling av farlig avfall
- tillatelse til behandling av farlig avfall (utslippstillatelse)

Ta kontakt med Fylkesmannen for søknadsskjemaer om mottak, lagring og tankrensing.

Unntak fra kravet om tillatelse er nærmere omtalt i § 7 i forskriften og her er det viktig å merke seg følgende:

En lokal forhandler behøver ikke å søke om tillatelse dersom denne tilbyr forbrukere å ta i retur farlig avfall fra tilsvarende produkter som det forhandleren omsetter. Unntaket gjelder kun mottak av farlig avfall fra private forbrukere og dersom mottaket ikke er en del av de allerede etablerte bransje- og/eller returordninger.

For produsenter/leverandører av produkter til næringsdrivende er det ikke tillatt å ta i retur produkter/restprodukter uten at det er søkt om tillatelse til dette. Det samme er tilfellet med avfall som oppstår fra en produksjonsprosess.

Kommunenes ansvar for farlig avfall

I avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall vedlegg 2 er de standardiserte kravene til kommunale mottak publisert. Formålet er å sikre at kommunale ordninger for mottak av farlig avfall drives miljømessig forsvarlig.

Næringsvirksomheter er pålagt å fylle ut deklarasjonsskjema og kan derfor bare levere det farlige avfallet til kommunale, betjente mottak.

Det er ulovlig for virksomheter å levere farlig avfall til ubetjente miljøstasjoner.

Næringsdrivende skal påse at avfallet som leveres er deklarerert og at deklarasjonsskjema følger alle leveranser ved viderelevering.

Deklarasjon av farlig avfall – gebyrforskriften

Avfallsprodusent er ansvarlig for å fylle ut deklarasjonsskjemaet korrekt og som ved sin signatur viser dette. Med avfallsprodusent menes den virksomhet hvor avfallet har oppstått, ikke produsenten av produktet. Avfallsaktørens ansvar er å sørge for at avfallet er deklart og at skjemaet følger avfallet videre til neste ledd.

Avfallsprodusentens utfylling av deklarasjonsskjema

Ved levering av farlig avfall fra virksomheter skal det følge med et deklarasjonsskjema som blant annet inneholder opplysninger om avfallsprodusenten og avfallet. Dette dokumentet beskriver hvordan avfallsprodusenten skal fylle ut deklarasjonsskjemaet ved innlevering av farlig avfall. Skjemaet fås ved henvendelse til en avfallsaktør eller den som har ansvaret for deklarasjonssystemet.

A. Avfallsprodusent	
Organisasjonsnummer	Organisasjonsnummeret skal fylles ut av alle som plikter å registrere seg i enhetsregisteret i Brønnøysund. I de tilfeller der avfallsprodusenten er en del av et konsern, har flere forretningssteder eller driver innen flere bransjer, skal det lokale organisasjonsnummeret benyttes. Bruken av organisasjonsnummer er nærmere beskrevet i veileder om innlevering og deklarerer av farlig avfall.
Navn og adresse	Her skal navn og adresse til bedriften hvor avfallet har oppstått, fylles ut. Navnet som skal benyttes, er navnet bedriften står oppført med i det offentlige registeret. Under adresse oppgis besøkadressen, dvs. gateadressen der avfallsprodusenten er fysisk plassert.
Kontaktperson	Her skal navn og telefonnummer til en kontaktperson oppgis, dersom avfallsaktør eller den som har ansvaret for deklarasjonsordningen, skulle ha spørsmål til utfyllingen.

B. Faktureringsadresse	Det er tilstrekkelig at Avfallsprodusent fylles ut, men hvis aktøren skal sende fakturaen for håndtering av avfallet til en annen adresse enn den som er oppgitt, må faktureringsadressen oppgis i dette feltet.
EAL- kode	Den europeiske avfallslisten (EAL) er en liste over avfall som er felles for EU- og EØS-området. Listen er delt inn i 20 hovedkapitler og er bygget opp slik at avfallstypene er sortert etter prosesser som beskriver hvordan avfallet oppstod (kapitlene 01-12 og 17-20) eller andre kjennetegn (kapitlene 13-16). Listen finnes under vedlegg 1 i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall og under vedlegg 6 i veileder om innlevering og deklarerer av farlig avfall. En avfallskode består av 6 siffer. Øvrige koder betegner bare kapitler og underkapitler og skal således ikke benyttes som avfallskode. Avfall som er merket med stjerne (*) i EAL, er karakterisert som farlig avfall.
Avfallsstoffnummer	Avfallsstoffnummeret er en firesifret nasjonal kode som karakteriserer avfallet etter kjemisk/fysiske egenskaper. Avfallsstoffnummeret gir viktig informasjon til alle som skal håndtere avfallet, og gir grunnlag for valg av behandlingsmetode. Oversikt over alle avfallsstoffnumre finnes på baksiden av del 1 av deklarasjonsskjemaet for farlig avfall eller i vedlegg 4 i veileder om innlevering og deklarerer av farlig avfall.
Mengde	Mengde avfall skal vanligvis oppgis i kilo, unntatt refusjonsberettiget spillolje som skal oppgis i liter. Vekten skal oppgis inkludert emballasje.
Antall kilo/liter	Oppgi den totale vekten av det deklarererte avfallet.
Antall kolli	Oppgi hvor mange kolli forsendelsen består av.
Emballasjetype	Oppgi type emballasje på forsendelsen (fat, pall, sekk, kanner)
Fysiske egenskaper ved 20 °C	Kryss av for hvilken konsistens avfallet har ved 20 °C
Fra husholdninger	Dette punktet skal krysses av hvis avfallet stammer fra husholdninger.
Inneholder halogener	Kryss av i dette feltet hvis avfallet inneholder klor, brom, fluor eller jod. Oppgi hvilket av halogenene det dreier seg om i feltet "nærmere beskrivelse".
Inneholder tungmetaller	Kryss av i dette feltet hvis avfallet inneholder tungmetaller som for eksempel arsen, bly, kadmiom, kobber, krom, kvikksølv, nikkel og selen. Oppgi hvilke tungmetaller det dreier seg om i feltet "nærmere beskrivelse".
Tåler frost	Kryss av i dette feltet hvis avfallet ikke tåler frost, f. eks hvis det er fare for at emballasjen kan sprenge.
Flammepunkt	Hvis avfallet er brennbart skal flammepunktet oppgis i dette feltet. Flammepunktet skal oppgis i °C.
Avfallets farge	Her skal avfallets farge beskrives.
Nærmere beskrivelse	Det er nødvendig med mest mulig utfyllende opplysninger om avfallet, spesielt for å unngå kjemiske reaksjoner under videre håndtering. Denne rubrikken skal derfor alltid fylles ut. Eksempler på nærmere beskrivelse er avfallets handelsnavn, kjemisk sammensetning, hvilke halogener og/eller tungmetaller avfallet inneholder, avfallets surhetsgrad (pH) eller bruksområdet hvor avfallet ble generert.

Transportklassifisering	
ADR – veitransport RID – jernbanetransport IMDG – sjøtransport	Kryss av for hvilket regelverk som følges ved transport av avfallet; ADR, RID eller IMDG. Klassifiseringen for veg- og jernbanetransport finnes i ADR/RID boka 2003, Del 3, kap.3.2, tabell A eller B. Hvis avfallet ikke kommer inn under regelverket for transport av farlig gods skal det krysses av i rubrikken; "ikke klassifiseringspliktig".
UN-nummer	UN-nummer er en firesifret tallkode, utarbeidet av FN, som beskriver en rekke farlige stoffer. Hvis avfallet kan tilordnes et UN-nummer, kommer det også inn under transport av farlig gods.
ADR-klasse	ADR-klassen angir primærfaren for avfallet og skal angis i denne rubrikken. Det skal også settes kryss for fareseddelen til primærfaren.
Emballasjegruppe	Emballasjegruppen angir faregraden av de stoffer som transporteres etter følgende gradering: Emballasjegruppe I : stoffer som representerer stor fare Emballasjegruppe II : stoffer som representerer middels fare Emballasjegruppe III : stoffer som representerer liten fare
Underskrift	Avfallsprodusenten skal underskrive deklarasjonsskjemaet. Underskriften er bindende og det inneståes for at opplysningene er korrekte. Avfallsprodusenten er ansvarlig for eventuelle feilaktige opplysninger.

Samdeklarerer av farlig avfall

Samdeklarerer av farlig avfall er tillatt under forutsetning av at kravene fastsatt i avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall er ivarettatt. Dette gjelder spesielt § 11-5 forskriften om forsvarlig oppbevaring av farlig avfall. Videre skal det foreligge originale enkeltdeklarasjoner forut for samdeklarerer.

Det er viktig å være oppmerksom på presiseringen i siste ledd i § 11-5 i forskrift om farlig avfall:

"Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet."

Definisjon

Det å samdeklarerer betyr at flere underliggende deklarasjoner føres over på en samledeklarasjon, som oftest for å redusere antall deklarasjoner som skal følge avfallet til videre håndtering.

Det er spesielt viktig å ta hensyn til følgende forhold ved samdeklarerer:

- Samdeklarerer utføres på det vanlige deklarasjonsskjemaet og skal ivareta gjeldene krav til deklarerer

- Det er ikke anledning til å samdeklare refusjonsberettiget spillolje eller annet avfall som omfattes av refusjons- og/eller bransjeordninger
- Aktøren skal holde oversikt over hvilke underliggende deklarasjoner som hører til den spesifikke samdeklarasjon i lagerjournalen
- Den som samdeklarerer er å anse som avfallsprodusent, og påtar seg avfallsprodusentens ansvar ved deklarasjon. Dette kan medføre økt ansvar ved eventuell uhell

Utdypende informasjon om samdeklarasjon får du hos avfallsaktørene eller den som til en hver tid har ansvaret for deklarasjonssystemet.

Gebyr for deklarasjon

Deklarasjonsplikten i forskriften innebærer at enhver bedrift der det oppstår farlig avfall skal fylle ut ett deklarasjonsskjema ved hver levering. Denne bedriften blir betegnet som avfallsprodusent, og må ikke forveksles med produsenten av produktet.

Det er den som til en hver tid har ansvaret for deklarasjonssystemet som, på oppdrag fra SFT, legger dataene inn i en sentral database. Databasen benyttes blant annet til utarbeidelse av statistikk. Deklarasjonssystemet bidrar til å holde oversikt over og kontroll med all innlevering av farlig avfall i Norge.

For å dekke kostnadene til driften av deklarasjonssystemet (skjemafløyt, registrering i database, vedlikehold av databasen og så videre) er det fastsatt et gebyr som skal betales til myndighetene. Se forskrift om gebyr for deklarasjon av spesialavfall (1779/2001) på www.lovdata.no

Det er den som først mottar deklarasjonspliktig avfall fra avfallsprodusenten som skal betale et gebyr. Gebyret skal betales til Statens forurensningstilsyn.

Gebyret er for tiden (2004) kr 55,- pr tonn avfall inntil 1 000 tonn mottatt farlig avfall per år per bedrift. Når samlet årlig mottatt avfallsmengde passerer 1 000 tonn, skal det ikke betales gebyr for den avfallsmengden som overstiger 1 000 tonn.

Minstesats

Uavhengig av mengde skal det likevel betales en minstesats per faktura på kr 100,-. I praksis betyr dette:

Dersom en bedrift leverer kun ett tonn farlig avfall, belastes det et gebyr på 100 kroner (selv om $55 \times 1 = 55$ kr). Minstesatsen skal ikke belastes de leveringer hvor mengden levert avfall medfører at gebyret overstiger 100 kroner.

Kommende endringer i deklarasjonssystemet

SFT arbeider for tiden (september 2004) med å forenkle deklarasjonssystemet for farlig avfall. Målet er å legge til rette for elektronisk overføring og registrering av data om innlevert farlig avfall. Det elektroniske systemet er planlagt å være operativt i løpet av 2005. SFT vil gi nærmere informasjon om det nye deklarasjonssystemet i god tid før dette iverksettes.

Returordninger, returselskaper og godkjente spilloljeoperatører

Det er etablert ulike returordninger og selskaper som har ansvar for at produkter som inneholder farlige stoffer blir samlet inn og tatt hånd på en forsvarlig måte. Formålet er å redusere de miljøproblemer forskjellige produkter forårsaker når de ender som avfall. Ordningene skal blant annet sikre at avfallet gjenvinnes der det etter en avveining av miljøhensyn, ressurs hensyn og økonomiske forhold er berettiget.

Flere av returordningene finansieres av produsentene av de ulike produktene. Dermed er det ingen eller svært lave gebyrer for å levere inn kasserte produkter.

Samtlige returselskaper har etablert egne hjemmesider, og gir i tillegg veiledning om håndteringen av det farlige avfallet.

Batterier

Noen batterityper er miljøskadelige. Dette er:

- nikkelkadmium- og blybatterier
- kvikksølvholdige batterier

Samtlige batterityper er regulert gjennom forskrift om miljøskadelige batterier fra 1990. Ifølge forskriften har batteriforhandlerne plikt til å ta i mot brukte miljøskadelige batterier og alle typer oppladbare batterier gratis. Bedrifter kan derfor levere disse batteriene gratis til forhandler.

Bedrifter er pålagt å levere kasserte nikkelladmium - og blybatterier til forhandlerne.

Det er etablert to selskaper, AS Batteriretur og Rebatt AS, som sørger for at deres medlemmer oppfyller forpliktelsene i forskriften til innsamling av henholdsvis blybatterier og øvrige oppladbare batterier.

AS Batteriretur har laget veiledere som gir informasjon om hvordan batteriene skal emballeres, lagres og transporteres. Se www.batteriretur.no

Rebatt AS har også en hjemmeside, www.rebatt.no, der du finner mer informasjon om denne innsamlingsordningen.

Spillolje

Spillolje er smøreoljer og lignende oljer som ikke kan anvendes til sitt opprinnelige formål lenger. Dette er for eksempel brukte oljer i form av motor- og giroljer, industrismøremidler, hydrauliske oljer, prosessoljer og transformatoroljer.

Bedrifter skal ved levering av spillolje deklarerer dette på deklarasjonsskjemaet. Mengden skal oppgis i liter.

Refusjon gis kun for spillolje tilhørende avfallsstoff nr. 7011. I denne sammenheng er samledeklarasjon ikke tillatt. Rød gjenpart av deklarasjonsskjemaet skal følge spilloljen helt fram til et refusjonsberettiget mottaksanlegg. Dersom refusjonsberettiget spillolje blandes med andre væsker som for eksempel løsemidler eller bremsevæske, gis det ikke refusjon.

Brukt olje er farlig avfall som skal leveres til mottaks- og innsamlingsystemet, dvs. til aktører som er godkjent av forurensningsmyndighetene.

I dag er dette:

- ca. 70 private innsamlere. De fleste driver egen mottaksplass for farlig avfall.
- kommuner med lokale mottaksordninger/mottaksplasser for farlig avfall. Enkelte av ordningene som miljøstasjoner og lignende er imidlertid kun beregnet for privatpersoner.

På SFTs hjemmeside finner du en oversikt over godkjente innsamlere:

www.sft.no/arbeidsomr/avfall/spesialavfall/Innsamlere.html

Det er utarbeidet en egen veileder for refusjonsordningen. Denne veilederen foreligger i pdf-format på SFTs hjemmeside: www.sft.no/nyheter/dokumenter/spilleolje_refusjonsordning2003.pdf

PCB-holdige isolerglassruter

PCB har vært brukt som et tilsatsstoff i limet som ligger mellom glasset og karmen på isolerglassvinduer. Som en tommelfingerregel kan man gå ut fra at norskproduserte isolerglassvinduer produsert mellom 1965 og 1975 inneholder PCB. Når det gjelder importerte vinduer regner man med at PCB har vært i bruk frem til 1980. Mengden PCB anslås til 50 til 70 gram per kvadratmeter vindu.

Avfallsforskriften kap. 14 om kasserte PCB-holdige isolerglassruter trådte i kraft 13. juli 2004. Denne gir produsenter og importører av isolerglassruter plikt til å sørge for at eldre PCB-holdige isolerglassruter kan leveres til avfallsmottak til samme pris som isolerglassruter uten PCB. Produsentene og importørene skal oppfylle denne plikten gjennom deltagelse i godkjente returselskaper.

Ruteretur AS er godkjent returselskap i henhold til ny forskrift.

Elektronisk og elektrisk avfall (EE-avfall)

Det er etablert tre velfungerende returordninger for EE-avfall. Utfyllende informasjon om hvilke produkter de har ansvaret for og hvordan ordningene fungerer, finner du på de respektive selskapers hjemmeside.

RENAS AS

Selskapet har ansvaret for det som kalles næringsselektroavfall, for eksempel elektromotorer, elektronisk verktøy, kabler og ledninger. Hjemmeside: www.renas.no

Elektronikkretur AS

Selskapet har ansvaret for datautstyr, lyd- og bildeutstyr, telekommunikasjonsprodukter og annen forbrukerelektronikk.

Hvitevareretur AS

Selskapet har ansvaret for kjøleskap, komfyrer og andre hvitevarer

De to sistnevnte selskapene har felles hjemmeside: www.elretur.no

Eksport/import av avfall

Det kreves særskilt tillatelse for import og eksport av avfall. Det er utviklet et omfattende internasjonalt avtaleverk. Hovedformålet er å tillate transport av avfall over landegrensene innenfor akseptable miljømessige rammer, men samtidig hindre transport med miljømessige uakseptable konsekvenser.

Det internasjonale regelverket på dette området er komplisert, og bygger på et meget omfattende meldings- og tillatelsessystem som berører importører, transportører og eksportører av avfall, samt relevante myndigheter i eksport-, import- og eventuelt transitland. Det kreves tillatelse til grensekryssende transport av alt avfall, bortsett fra grønt avfall som skal gjenvinnes innenfor OECD-området.

Mer informasjon finnes i:

- Forskrift om grensekryssende transport av avfall
www.lovdatabank.no/for/sf/md/xd-19941230-1231.html
- Veileder for import og eksport av avfall
www.sft.no/publikasjoner/avfall/1952/ta1952.pdf

På SFTs hjemmeside finnes det enda mer informasjon om spørsmål knyttet til eksport og import av avfall og hvilket regelverk som gjelder. Det finnes blant annet en egen seksjon med oversikt og lenker til EUs regelverk. Det er lettest å ta utgangspunkt fra denne adressen:
<http://www.sft.no/lover/>

ADR/RID

Forskrift om landtransport av farlig gods på vei og jernbane
Europeisk avtale om internasjonal vei-/jernbanetransport av farlig gods (ADR/RID)

Det er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som har myndighetsansvar for dette regelverket. Mer informasjon om forskriften, håndboken og andre detaljer finner du på direktoratets hjemmeside:
<http://www.dsb.no>

Hos DSB finner du også en elektronisk versjon av den til enhver tid gjeldende ADR/RID-håndbok. På grunn av oppdatering av årganger legger vi ikke ut noen lenke til denne, men ved å benytte lenken over, finner du en peker til ADR-håndboken i innholdsfortegnelsen i venstre marg på siden.

Ord, uttrykk og forkortelser

I denne veilederen er alle ord og uttrykk skrevet fullt ut første gang de blir benyttet, med forkortelsen i parentes, for eksempel: "Statens forurensingstilsyn (SFT)". Deretter er kun forkortelsen benyttet i resten av teksten.

Spesielle faguttrykk som ikke er like vanlige, er som hovedregel skrevet fullt ut første gang de skrives i hvert kapitel, deretter er ofte forkortelsen anvendt. Nedenfor har vi kort forklart de mest anvendte forkortelser og spesielle faguttrykk

- EAL – den europeiske avfallslisten. Er en liste over avfall og farlig avfall som er felles i hele EØS-området.
- Klass-merk forskriften – forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier.
- Offshorespesifikt avfall – ilandført avfall som stammer fra oljeboring og oljeproduksjon
- Speilinnang – en avfallstype som står oppført som både farlig avfall og ikke-farlig avfall i EAL, og der innholdet av farlige stoffer i avfallet avgjør klassifiseringen.
- Faresymbol – et symbol som brukes ved merking av farlige kjemikalier, for eksempel et dødninghode på oransje bakgrunn
- Risikosetning – forkortes ofte som R-setning og beskriver de farer som er forbundet med bruk av farlige kjemikalier.

- Sikkerhetssetning – forkortes ofte som S-setning og beskriver de forholdsregler som skal tas for å sikre forsvarlig håndtering av farlige kjemikalier
- HMS-datablad – helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad som gir utvidede opplysninger om farlige kjemikalier til yrkesmessig bruk.
- Stofflisten – vedlegg 6 til klass-merk forskriften. Er en alfabetisk liste over helse- og miljøfarlige stoffer, der stoffenes klassifisering er angitt.
- Miljøstatus i Norge – internettside drevet av miljømyndighetene som gir deg den nyeste informasjonen om miljøets tilstand og utvikling, se www.miljostatus.no.
- Akkreditert laboratorium – laboratorium som er sertifisert til å gjennomføre prøvetaking og analyse i henhold til nasjonale eller internasjonale standarder
- Avfallsprodusent – næringsvirksomhet eller husholdninger som genererer farlig avfall. Begrepet må ikke forveksles produsenten av produktet, for eksempel en malingsprodusent.
- Avfallsaktør – virksomhet som har tillatelse fra miljømyndighetene til å håndtere farlig avfall.
- Samdeklarerer – flere underliggende deklarasjoner som føres over på en samledeklarasjon.
- ADR/RID – internasjonalt regelverk som regulerer transport av farlig gods på vei og jernbane.

Statens forurensningstilsyn (SFT) Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksradresse: Strømsveien 96Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Utførende institusjon: Attaché kommunikasjon as	Kontaktperson SFT: Karl S. Norbraathen Kontaktperson NFFA: Roar Hansen	ISBN-nummer: ISBN 82-7655-483-0
--	---	------------------------------------

	Avdeling i SFT: Lokalmiljøavdelingen	TA-nummer: TA 2023/2004
--	---	----------------------------

Oppdragstakers prosjektansvarlig Torgny Alstad	År: 2004	Sidetail: 48	SFTs kontraktnummer: 3003066
---	-------------	-----------------	---------------------------------

Utgiver: SFT	Prosjektet er finansiert av: SFT og NFFA
-----------------	---

Forfattere: SFT: Ann Kristin Larsen, Eirin Berge og George Nicholas Nelson NFFA: Petter Nybu og Jørgen Sorgendal Attaché kommunikasjon: Roger Hansen og Pål Næss

Tittel – norsk: Veileder om håndtering av farlig avfall Tittel – engelsk: Guidance on hazardous waste management

Sammendrag: Avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall har som formål å sikre at farlig avfall tas hånd om på en forsvarlig måte. Denne veileder om håndtering av farlig avfall gir utdypende informasjon om sentrale temaer i forskriften, i den hensikt å gjøre det daglige arbeidet enklere for alle som på en eller annen måte håndterer farlig avfall. Summary: The purpose of Regulations concerning hazardous waste is to secure proper management of hazardous waste. This guidance on hazardous waste management gives you thorough information about key issues in the regulations, with the intent of simplifying the daily work for anyone who is involved in hazardous waste management.

4 emneord: farlig avfall, EAL, speilinnngang, deklarasjon	4 subject words: hazardous waste, EWL, mirror entry, declaration
--	---

ISBN 82-7655-483-0

Pris kr 75,-

Statens forurensningstilsyn (SFT) ble opprettet i 1974 som et direktorat under Miljøverndepartementet.

SFT skal bidra til å skape en bærekraftig utvikling. Vi arbeider for at forurensning, skadelige produkter og avfall ikke skal føre til helseskade, gå ut over trivselen eller skade naturens evne til produksjon og selvfornyelse.

Norsk forening for farlig avfall (NFFA) samler aktører som håndterer farlig avfall samt andre profesjonelle miljøer som har relasjoner til farlig avfall. Foreningen arbeider for å påvirke myndigheter og andre som har innflytelse på farlig avfallssystemet og på bransjen. NFFA arbeider for å styrke kompetansen og samarbeidet samt profilere bransjen overfor målgruppene.

Foreningen bidrar til internordisk og internasjonalt samarbeid innen området farlig avfall.

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Bestilling: <http://www.sft.no/skjema.html>

Norsk forening for farlig avfall
Boks 5487 Majorstua
0305 OSLO

Telefon: 23 08 78 40
Telefaks: 23 08 78 99
E-post: marit@pil.no
Internett: www.nffa.no

Design/illustrasjon: Enzo Finger Design. Trykke: www.kursum.no. Foto: SFT. Oppslag: 500.

Håndtering av farlig avfall – Veileder

